

ANALIZA INFLUENȚEI TEHNICILOR CLASICE DE DESIGN ASUPRA ÎMBUNĂȚIRII PROIECTĂRII ARTISTICE A EDIȚIILOR DE CARTE

Marin CUCERENCU, Viorica SCOBIOALĂ

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: În cadrul studiului științific obiectivul principal a inclus identificarea metodelor și tehnicilor clasice de design ce pot fi utilizate în cadrul proceselor de proiectare artistică a edițiilor de carte. Analiza cuprinde identificarea tehnicilor atât pentru designul elementelor exterioare ale cartii (copertă) și ale celor interioare (blocul de carte). Metodele de proiectare artistică prezentate de către autori în acest studiu se bazează pe tehnici clasice de design utilizate în perioada renașterii de către cei mai renumiți cărturari și meștri în artă ale acelor timpuri.

Cuvinte cheie: prezentare grafică, format, pagină de zaț, caractere, proporții.

Oportunitatea studiului

Perioada de tranziție în care o mare parte de utilizatori trec lent de la edițiile tradiționale la cele digitale impun redirectionarea conceperii edițiilor de carte conforme posibilităților digitale ale suporturilor informative. Datorită atenției sporite acordată tehnologiilor, industria editorială pierde segmente de piață semnificative. Punerea accentelor pe design și inovații în domeniul proiectării artistice permite asigurarea unei concurențe sănătoase în sectorul de piață digital și va contribui la crearea edițiilor de carte cu grad înalt de funcționalitate contribuind astfel la creșterea cererii pe piață. Acest studiu are ca obiectiv îmbunătățirea conceperii estetico-constructive a edițiilor de carte digitale axată pe analiza a două elemente de bază ce influențează un produs editorial din aspect funcțional și estetic: formatul ediției și dimensiunile paginii de zaț.

Introducere

Secolul XXI este cea mai reprezentativă perioadă în care tehnologiile și artele liberale se interferează și conlucrează împreună. Spre deosebire de tehnologiile artelor liberale, designul ca proces deschide mari oportunități în procesele de proiectare a unor produse revoluționare-produsele digitale. Orientarea doar spre tehnologii îngreșează posibilitățile de creare a produselor și pot lăsa amprentă în timp asupra posibilităților de dezvoltare. Designul produselor indică asupra tehnologiile de fabricație și nu invers. Procesul de proiectare ramane a fi cel mai important datorită posibilităților de influență a standardelor asupra industriei și a percepției utilizatorilor față de un anumit produs [1]. Identificarea tehnicilor clasice de design sunt necesare pentru a redirectiona forțele și a schimba radical percepția consumatorilor față de produsele editoriale. Actualmente, consumul de produse editoriale este în diminuare, iar acest factor influențează foarte mult asupra formării și dispariției unor segmente de piață în cadrul industriei editoriale. Unicul segment ce rămâne pe poziții și își păstrează actualitatea sunt edițiile destinate procesului educațional (preșcolar, liceal, universitar, literatură despecialitate). Segmentul edițiilor de carte cu caracter educațional în cadrul industriei poligrafice este unul special datorită cerințelor înalte impuse la proiectare. Acest tip de ediții trebuie să corespundă unui număr mare de factori exprimați prin funcționalitate, ergonomie și estetică printre care se regăsește formatul ediției și formatul paginii de zaț.

În cadrul acestui studiu autorii recomandă reorientarea instituțiilor editoriale de la utilizarea modelului tradițional bazat pe utilizarea standardelor vechi ce deja nu corespund ritmului de viață al utilizatorilor ci pe un nou model de proiectare care să permită departamentului artistic să proiecteze ediții bazate pe principii clasice de design, proporții, elemente cheie ce vor ajuta la deducția caracteristicilor dimensionale ale produsului final. Mai mult decât atât, multe din instituțiile editoriale la proiectarea unor ediții noi țin să creeze produse adaptate după tehnologiile existente diminuând riscurile cu referință la vânzări și finanțe economisind cât mai mult din spațiul ediției utilizând cea mai ieftină materie primă, astfel ignorând cea mai importantă funcție: funcționalitatea.

Importanța formatului de carte în conceperea estetică a edițiilor de carte

Actualmente în Republicii Moldova instituțiile editorile utilizează ghiduri informaționale ce se constituie din standarde vechi cu referință la formate sau recurg la formatele edițiilor de carte ce se adaptează după formatul mașinii de tipar. Formatul este unul din cele mai importante elemente ce determină funcționalitatea și esteticul ediției. În perioada renașterii, tipografuli recurgeau la proporțiile raționale (numere întregi) și iraționale (numere iraționale). În cadrul studiului autorii recomandă utilizarea proporțiilor clasice (figura 1) prezentate în cele ce urmează și care pot fi aplicate diferitor ediții cu caracteristici dimensionale diferite.

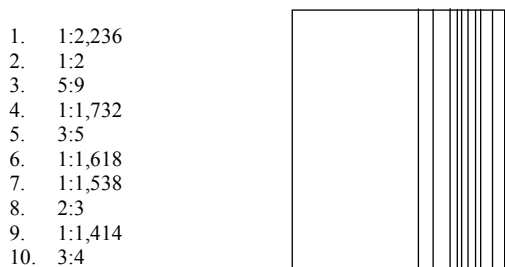

Figura 1. Proporții raționale și iraționale propuse la proiectarea edițiilor de carte

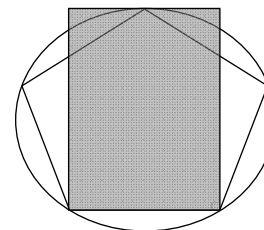

Figura 2. Crearea formatului de carte 7. 1:1,538 cu ajutorul figurilor geometrice (cerc, pentagon)

Proporțiile și metodele de stabilire a formatului prezentate mai sus permit editorului să proiecteze ediții frumoase și practice a căror proporții sunt conforme modelelor de proporționare cunoscute, inclusiv și secțiunii de aur. Modelele de proporționare specificate pot fi utilizate nu numai la elaborarea edițiilor de carte cu caracter educațional ci și în cele cu caracter comercial, cum ar fi edițiile de buzunar ce ar corespunde proporționării de 1:2,236 ce ar permite utilizatorului să țină cartea cu ajutorul unei mâini.

Orientări actuale în definirea caracteristicilor dimensionale ale paginii de zaț

Pagina de zaț reprezintă cea de-a doua caracteristică geometrică după importanță pentru procesul de proiectare a edițiilor de carte. Pagina de zaț desemnează structura internă și externă a unui titlu de carte, modul de organizare a elementelor din care se compune un titlu de carte. Câmpurile albe definesc ediția și influențează asupra încărcăturii informaționale ce o absoarbe cititorul. Pagina de zaț influențează și la dimensiunile caracterelor ce vor fi selectate pentru ediție, dimensiunile caracterelor selectate pentru titluri și nu în ultimul rând la poziția, dimensiunile caracterelor și mărimea coloncifruului și colontitlului. Există trei metode clasice de stabilire a formatului paginii de zaț : 1. Canonul lui Rozarivo (figura 3); 2. Canonul lui Vilarov (figura 4); 3. Canonul descoperit de Ian Cihold (figura 5).

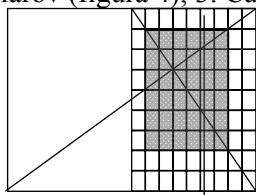

Figura 3. Canonul lui Rozarivo

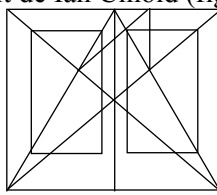

Figura 4. Canonul lui Vilarov

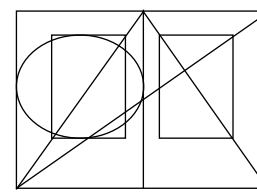

Figura 5. Canonul descoperit de Ian Cihold

Concluzii

În rezultatul studiului, autorii recomandă utilizarea proporțiilor clasice în cadrul instituțiilor editoriale, departamentul artistic, în cadrul procesului de formare/proiectare a edițiilor atât cele din segmentul educațional cât și cel comercial pentru realizarea unor produse editoriale ergonomice și funcționale. Utilizarea modelelor proporțiilor la determinarea formatului contribuie la mărirea gradului de mobilitate și funcționalitate a titlului de carte, iar proporțiile utilizate la determinarea mărimilor câmpurilor (paginii de zaț) va contribui la asigurarea unor noi experiențe ce țin de asimilarea informației mult mai ușoară și mai plăcută.

Bibliografie

1. Dabner, D. *Design grafic. Grupul Editorial RAO, București, 2005.*